

בדיני נטילת ידיים לסעודה - שיעור 467

I. צריך ליזהר בנטילת ידיים שכל המזלזל בנט"י חייב נידוי ובא לידי עניות ונעקר מן העולם (ק"ח - ט) ועיין באג"מ (ה - י"ג - ק - ט) שהכריע שנט"י הוא מדרבנן

II. טעמי תקנת נט"י משום דידיים עסקניות הן והכהנים כשאכלו תרומה היו צריכין נט"י קודם אכילת תרומה וגזרו ג"כ על כל איש האוכל פת ולא בטלה תקנה זו ועיקר הטעם משום נקיות וקדושה וסמכו הגמרא (זרכות ל"ג:) דוהתקדשתם והייתם קדושים (מ"ב ק"ח - ה) והנפק"מ למי שאין לו מים כלל מטעם נקיות צריך לקנח בכל מידי דמנקי (ספר וינטלם וינשאם ה - ה)

III. הערות בעניינינו

(א) גיל הקטן לענין ההקפדה לנט"י כהוגן הוא מאז שמתחיל ללמוד גמרא (פ"ת ק"ח - 6) וי"א שיחנך את ילדיו הקטנים שהם קטני קטנים (שו"ת יביע אומר ג - כ"ז - ז)

(ב) שיעור המים ברביעית דהיינו רביעית אחת לשתי ידיו מ"מ אנו נוהגים דלא יפחות מרביעית לכל יד ויד דהנוטל בפחות צריך ליזהר בהרבה דברים ואין הכל בקיאים בהם (מ"ב ק"ח - ל"ז) המחבר פסק שא"צ מים שניים (קס"ז - ז) אמנם דעת הגר"א דמן הדין צריך מים שניים ואם אין לו רק רביעית ישפוך ממנו בשתי פעמים ואפילו אם נוטל רביעית בבת אחת או כל יד ויד רביעית צריך אח"כ ג"כ מים שניים וכ"כ החז"א וכל זה לכתחלה והשפיכות יהיו בזה אחר זה על יד ימין ולא לסירוגין ויש נוהגין ליטול ג' פעמים וזה דרך קבלה (כף החיים י"ד)

(ג) ניגוב הידיים וליחות קודם הנטילה עיין בבה"ל (קס"ז - ד"ה הנוטל ידיו) דאין צריך ניגוב דמים על ידיו קודם נטילה לא נפסלו המים (ק"ס - י"ה) וע"ע בחזון איש (כ"ד - כ) דכל מים שלא בא דרך נטילה צריך ניגוב דאין מים שניים מטהרין אותו דשניים מטהר ראשונים דוקא ורוב הפוסקין מקילין ויש מחמירין גם אם תוך כדי הנטילה נותז על ידו מים מהברז לנגבו קודם נט"י

(ד) תהיה ידיות הכלי נגובה ויבישה היטב עיין בשער הציון (קס"ז - מ"ה) שהביא כמה אחרונים שמתירים דהוי כמו שנגע בידו במים שבכלי שלא בשעת נטילה (ק"ס - י"ה) דלא נפסלו המים ויש מחמירים ותלוי באות שלפניו (פ"ת קס"ז - י"ג)

(ה) ניגוב הידיים עיין במ"ב (ק"ח - מ"ה) שהביא המג"א בשם הרשב"ץ דלא ינגב ידיו בחלוקן שקשה לשכחה והפמ"ג מסתפק בשאר בגדיו ועיין בפסקי תשובות (ק"ח - 145) שצריך לנגבן במגבת ולא בבגדיו ויבדוק את המגבת שלא יהיה רטובה עד כדי טופח ע"מ להטפית (פ"ת קס"ז - י"ד) ולא לנגב במכונית יבוש ע"י זרם אויר חם דכשפשוף במגבת ידיו נקיות יותר טוב

(ו) הגבהת הידיים לאחר הנטילה עיין בשו"ע (קס"ז - ה) שהנוטל צריך להגביה ידיו למעלה שלא יצאו מים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידיים ועיין במ"ב (ט) דהיום נהגו

העולם שאין מדקדקין בזה והטעם מפני שנוטלין רביעית על כל יד ויד וגם נוטלין עד סוף הפרק (פיסת היד)

ז) **חציצת דיו וכדומה** חוצץ דוקא שממשו עליו הא אם אין בו ממש רק חזותא של צבע בעלמא אין שייך חציצה ומי שכותב תדיר אפילו יש ממשות של דיו יבש אינו חוצץ דהרי אין דרכו להקפיד ע"ז (מ"ב קס"ח - י"ד) ויש מחמירין לענין טבילה

ח) **טבעת אשה חוצצת** ורק שמקפדת להסירה בשעת לישת עוגה וכיוצא בזה (אור לציון 3 - י"ח - 1)

ט) **הנוטל ידו אחת** כשידו השניה נתונה בגבס מברך על נטילת ידים (שו"ת יחזק דעת 3 - י"ט)

י) **נט"י בבית הכסא** כמו במבוס הקילו בשעת הדחק (פ"ת ק"ס - 75)

יא) **כלי שדרכו להשתמש בו רק חד פעמי** אינו ראוי לנט"י (אג"מ ג - ל"ט)

יב) **נתינת אוכלין למי שלא יטול ידיו** דהוי כתינוק שנשבה עיין באג"מ (ה - י"ג - ה-י) שיצטרך בפעם הראשון להעמיד לפניו אוכלין ורק יאמר לו שצריך לברך ולפת צריך גם ליטול ידיו וכשלא ירצה יניחוהו לאכול "אבל כיון שכבר הראה לו שהוא בעל דרך ארץ וכשיבוא אצלו פעם שני יאמר לו מתחילה שאינו יכול ליתן לו מאחר שהוא חייב במצוות"

יג) **נטילת ידים לפת** צריך כביצה לברכת נט"י (קנ"ח - 3)

יד) **מי שאין לו מים** צריך לכרוך ידיו במפה (מ"ב ל"ו)

טו) **הט"ז החמיר** דאחר הניגוב ששוב לא יברך וע"כ יש ליזהר במה שנוהגין איזה אנשים שאומרים שאו ידיכם וממשיכין הדבר מלומר ענט"י עד לאחר הניגוב שלא כדין עושין (מ"ב ט"ז)

טז) **נטל ידיו אחר שעשה צרכיו** ועומד עכשיו לאכול פת יש שאלה אם יברך על נט"י די"א דנט"י לפת א"צ כוונה (מ"ב קנ"ח - ל"ז) לכן או צריך לטמא ידיו קודם הנטילה (בה"ל תע"ה - ד"ה יטול ידיו) או יכוין בשעת נטילה לאשר יצר שלא לצאת בזה לנט"י לפת (פמ"ג מ"ז תע"ג - ה)

יז) **נוטל כלי ביד ימין ונותן ליד שמאלו** כדי שישפוך על ימינו תחילה ואיטר יד יטול יד שמאלו תחילה (מ"ב ז - כ"ז) וישפוך עליהם מים ראשונים ושניים וע"פ הקבלה ג' פעמים ויש מחמירים שכל עירווי יהיה רביעית אמנם בדיעבד רביעית אחת לשני ידיו סגי והעירווי צריך להיות על כל שטח ידיו עד הפרק

יח) **נטל רק מקצת ידיו** צריך ליטול הידים מחדש ואין צריך לנגבו מתחלה (מ"ב קס"ז - כ"ט) ולהחזו"א (כ"ז - כ"ז) צריך לנגבן קודם

יט) **רחץ פירות במים** צריך נט"י בלא ברכה (מ"ב קנ"ח - כ) ועיין בחזו"א (ע"ה)

כ) **להפסיק אחר נט"י קודם הברכה** עיין בפסקי תשובות (קס"ו - ה קנ"ח - כ"ג)